

IDEA STUDIES JOURNAL

International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies

Open Access Refereed E-Journal & Indexed & Publishing
IDEAJournal (ISSN:2587-2168)

ideastudies.com ideastudiesjournal@gmail.com

Disciplines: Business Administration, Economy, Econometrics, Finance, Labour Economics, Political Science, Public Administration, International Relations

Article Type	Research Article
Volume	5
Issue	13
Page	321-332
Article Arrival Date	03.11.2019
Article Published Date	26.12.2019
Doi Number	http://dx.doi.org/10.26728/ideas.213
Reference	Paksoy, H.M. & Gül, M. (2019). "Sosyal Sermaye Üzerine Bir Araştırma", International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, (ISSN:2587-2168) Vol:5, Issue:13; pp:321-332

SOSYAL SERMAYE ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON SOCIAL CAPITAL

Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY

Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Yönetim ve Organizasyon ABD Öğretim Üyesi, Gaziantep/Türkiye

Öğr. Gör. Dr. Meryem GÜL

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Düziçi Meslek Yüksekokulu, Osmaniye/Türkiye

ÖZ

Sosyal sermaye eski bir kavram olmasına rağmen, 1990'lı yıllarda akademik ve politika tartışmalarına girmiştir. Ekonomik ve sosyal olayları açıklamadaki önemi son yıllarda giderek daha fazla hissedilmiştir. Sosyal sermaye sosyal normları, değerleri, inançları, güveni, yükümlülükleri, ilişkileri, ağları, arkadaşları, üyeleri, sivil katılımın, bilgi akışlarının ve karşılıklı yararlar için iş birliği ve kolektif eylemleri teşvik eden ve sosyoekonomik kalkınmaya katkıda bulunan kurumları içeren çok boyutlu bir fenomen olarak ifade edilmektedir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye düzeylerinin sosyo-demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Çalışmada kullanılan "Sosyal Sermaye Ölçeği" stratejik güven, genelleştirilmiş güven, kurumsal güven, ortak değerler ve grup aidiyeti olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Bu çalışmada Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören 296 öğrenciden anket yöntemi veri toplanmıştır. Yapılan t testi ve ANOVA analizleri sonucunda öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin cinsiyet, bölüm ve sınıf değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sermaye, Sosyal Sermaye, Üniversite Öğrencileri.

ABSTRACT

Although social capital was an old concept, it entered into academic and policy debates in the 1990s. The importance of explaining economic and social events has been increasingly felt in recent years. Social capital is a multidimensional phenomenon involving social norms, values, beliefs, trust, obligations, relationships, networks, friends, members, civic engagement, information flows, and institutions that promote cooperation and collective action for mutual benefits and contribute to socio-economic development. The aim of this study is to investigate whether social capital levels of university students show a significant difference according to socio-demographic characteristics. The Social Capital Scale used in the study consists of five sub-dimensions: strategic trust, generalized trust, corporate trust, common values and group belonging. In this study, questionnaire method data were collected from 296 students studying at the Faculty of Economics and Administrative Sciences of Gaziantep University. As a result of t test and ANOVA analysis, it was concluded that social capital levels of students showed significant differences according to gender, department and class variables.

Keywords: Capital, Social Capital, University Students.

1.GİRİŞ

Ekonomik ve sosyal hayatta sosyal ilişkilerin öneminin farkına varılması ile birlikte ilişkiler ve bu ilişkilerin etkilerinin araştırılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Ağcasulu, 2017: 114). Ülkelerin iktisadi faaliyetlerine, sosyal yaşamın etkilerini ortaya koymayı hedefleyen sosyal içerikli yeni bir kavram olan sosyal sermaye en basit şekli ile en az iki birey arasında karşılıklı güvene dayalı bir şekilde kurulabilen iletişim olarak tanımlanırken daha geniş tanımı ile toplumu oluşturan bireyler, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları arasındaki koordinasyonu sağlamak için toplumun üretkenliğini artıran iletişim ağı, norm ve güven olarak ifade edilmektedir. Ekonomik açıdan sosyal sermaye ise bireyler ve kurumlar arasında güvene dayalı ilişkilerin üretim ve ekonomik etkinliğe yansımaları olarak tanımlanmaktadır (Karagül ve Masca, 2005: 38-39).

Sosyal sermaye, karşılıklı fayda sağlamak için iş birliği ve eşgüdümü kolaylaştıran sosyal güven, normlar ve ağlar gibi sosyal organizasyonların özelliklerini ifade etmektedir. Sosyal sermaye bireyler ve gruplar arasındaki az ya da çok yoğun birbirine bağlı ilişki ağlarına işaret etmektedir. (Onyx ve Bullen, 2000: 24; Karadeniz ve Yılmaz, 2015: 182; Kiptot ve Franzel, 2014: 240, Kitapçı, 2017: 44). Bireyler ve kurumlar arasındaki sosyal ilişkilerin ekonomik faaliyetleri nasıl etkilediği ile ilgilenen bir kavram olan sosyal sermayedeki “sosyal” kavramı sosyal sermayenin kaynaklarının sadece kişilerde yer almayacağını belirtirken, “sermaye” kavramı insan sermayesi, finansal sermaye gibi sermayeye sosyal sermayenin olumlu bir katkısının olduğunu ifade etmektedir (Özdemir, 2008: 82). Farklı disiplinler sosyal sermaye kavramını farklı çerçevelerle sınıflandırmakta ve kaynağına ve amacına göre farklı sosyal sermaye tanımları ortaya çıkmaktadır. Ancak sosyal sermayenin yapılan tanımlarının temelinde iş birliği, güven ve sosyal dayanışma yer almaktadır (Karakurt, 2008: 78).

Bireyler arasında güvene dayalı olarak kurulan ilişki olan (Altunoğlu vd., 2017: 191) sosyal sermaye kavramı genel olarak bir yatırım davranışının sonucu olarak ifade edilmektedir. Sosyal ilişkilerde yapılan bu yatırım davranışı gelir yaratma amacı taşımaktadır. Buna göre sosyal sermaye kavramının temelinde gelecekte beklenen faydalar için sosyal ilişkilere yatırım yapmak anlayışı yer almakta ve sosyal sermaye üretkenliği vurgulanmaktadır (Ongan, 2013:218). Sosyal sermaye ülkelerin kalkınma sürecinde büyük önem arz etmekte, ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin ve firmaların uzun vadede hayatta kalma düzeylerini sadece sosyal açıdan değil verimlilik artışına da katkı sağlamaktadır (Dayanç-Kıyat, 2018: 131).

Bu çalışmada sosyal sermaye kavramına değinilerek üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye düzeylerinin sosyo-demografik özellikler (cinsiyet, bölüm, sınıf, yaş ve ailenin aylık geliri) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği üzerinde durulmuştur. Bu amaçla stratejik güven, genelleştirilmiş güven, kurumsal güven, ortak değerler ve grup aidiyeti olmak üzere beş alt boyuttan oluşan “Sosyal Sermaye Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekteki stratejik güven boyutu birbirini tanıyan iki kişi arasındaki güven olarak ifade edilmektedir. Genelleştirilmiş güven boyutu ise birbirini tanımayan iki kişi arasındaki güven olarak tanımlanmaktadır. Genelleştirilmiş güveninin olması için kurumsal güvenin olması gerekmektedir. Buna göre içinde yaşanılan devlet kurumlarına olan güven ile genelleştirilmiş güven artmaktadır. Ortak değerler, sosyal sermayenin önemli öğelerinden biridir. Ortak değerler ve iletişim ağları sayesinde insanlarda grup aidiyeti duygusu oluşmaktadır (Uçar, 2016: 3-5).

2.LİTERATÜR TARAMASI

Kültürel ve sosyal değer sistemlerini kapsayan farklı boyutlar, türler ve ölçüm seviyelerine sahip karmaşık ve çok boyutlu bir kavram olan sosyal sermaye ile ilgili yerli ve yabancı literatürde yer alan çalışmalardan bazıları aşağıda özetlenmiştir.

Gökçe ve Eşki-Uğuz (2009), öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerini tespit etmek amacıyla, Selçuk Üniversitesi’ndeki Fakülte ve Yüksekokullardaki 480 öğrenciden anket yöntemi ile veri toplamıştır. Çalışmada sosyal sermaye; katılım, gönüllülük, sosyal adanmışlık ve sorumluluk, güven düzeyi, öz

yeterlilik ve kontrol düzeyi, sosyal etkileşim ve iletişim, farklılaşma ve farklılıklara hoşgörü düzeyi olmak üzere beş alt boyutta ele alınmıştır. Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun birlikteliklerin ve bağlantıların sermaye değerini kabul ettikleri, aynı doğrultuda bağlantıların gerekliliğine inandıkları, ancak bağlantılara yatırım yapma konusunda geri kaldıkları tespit edilmiştir.

Martin (2009), tarafından yapılan çalışmada amaç sosyal sermayenin akademik başarı ve mezuniyet sonrası eğitim ve meslek planları üzerindeki etkilerini incelemektir. Çalışmanın ana kümesini Kuzey Carolina'da bulunan ve toplamda yaklaşık 6.000 öğrencinin kayıtlı olduğu özel bir araştırma üniversitesi oluşturmaktadır. Çalışmada 1.181 öğrenciden veri toplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda geniş ağları olan öğrencilerin onur derecesi ile mezun olma ve okula devam etme olasılığının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Özdikmenli-Demir (2010), üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri sosyal ve kimlik sermayeleri ile olan ilişkilerini incelemek amacıyla yaptığı çalışmada toplam 985 öğrenciden anket tekniği ile veri toplanmıştır. Sosyal sermaye ölçeği; güven duygusu, arkadaştan algılanan sosyal destek, diğer insanlardan algılanan sosyal destek, öğretim üyelerinden algılanan özerklik desteği, anneden algılanan sıcaklık, katılım ve özerklik desteği, aileden algılanan sosyal destek olmak üzere 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan analiz sonucunda, üniversite öğrencilerinin başarılı bir kimlik geliştirmelerinde sosyal sermaye ve kimlik sermayesinin önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak, kızların erkeklere göre arkadaşlarından daha fazla sosyal destek aldıkları, kızların annelerini daha fazla sıcak ve katılımcı olarak gördükleri ve ailelerinden de erkek öğrencilere oranla daha fazla sosyal destek aldıkları tespit edilmiştir.

Uçar (2010), tarafından yapılan çalışmada, üniversite eğitimi almış ya da üniversite eğitimi almakta olan bireylerin sosyal sermaye düzeylerinin benlik biçimleri ve çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla 590 katılımcıdan anket tekniği ile veri toplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda stratejik güven ile cinsiyet, kurumsal güven ile cinsiyet, ortak değerler ile yaş, grup aidiyeti ile yaş ve cinsiyet arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Gerşil ve Aracı (2011), sosyal sermayedeki güven unsurunun çalışanların performansı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla, Bursa'da otomotiv sektöründe faaliyet gösteren 21 işletmede 353 çalışana anket uygulamışlardır. Yapılan analiz sonucunda eğitim düzeyi ile sosyal sermayedeki güven unsuru arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre eğitim seviyesi arttıkça güven unsuru da artmaktadır. Gerşil ve Aracı'ya (2011) göre bunun nedeni eğitim seviyesi arttıkça bu bireylerin karar mekanizmalarına katılmaları ve yönetim kademelerinde daha çok yer almalarıdır. Son olarak kadın ve erkek çalışanların genel güven düzeyinin birbirine çok yakın olduğu görülmüştür.

Toprak ve Bozgeyikli (2011), Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerini araştırmak amacıyla 620 öğrenciden anket yöntemi ile veri toplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda 1. sınıftaki öğrencilerin yapı alt boyutundaki zorlanma algıları 4. sınıftaki öğrencilerin zorlanma algılarından anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Pham, (2013), tarafından yapılan çalışmada amaç; velilerin, arkadaşların, öğretmenlerin ve mentorların desteğinin öğrenciyi motive etme yeteneklerini bir sosyal sermaye modeli ile değerlendirmektir. Buna göre model dört boyuttan oluşmaktadır. Bunlar: akademik, davranışsal, duygusal ve kariyerdir. Çalışmada, 206 lise öğrencisi ve 16 özel eğitim öğretmeninden anket tekniği ile veri toplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha fazla sosyal sermayeye sahip olduğu görülmüştür.

Öz (2014), üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye düzeylerini belirlemek amacıyla Dumlupınar Üniversitesi'ndeki Fakülte ve Yüksekokullardaki 407 öğrenciden anket tekniği ile veri toplanmıştır. Sosyal sermaye; katılım, gönüllülük, sosyal adanmışlık ve sorumluluk düzeyi, güven düzeyi, öz yeterlilik ve kontrol düzeyi, sosyal etkileşim ve iletişim düzeyi, farklılaşma ve farklılıklara hoş

görülmesi olarak ele alınmıştır. Yapılan analiz sonucunda, öğrencilerin yaşları ile sosyal etkileşim ve iletişim düzeyleri arasında hiçbir ilişkinin olmadığı ancak, öğrencilerin yaşları arttıkça güven düzeyleri, öz yeterlilikleri, kendilerini kontrol edebilme düzeylerinin arttığı, çevresindeki farklılaşmalara ve farklılıklara daha hoşgörülü oldukları ve sosyal sermaye düzeylerinin de arttığı görülmüştür. Son olarak, ailenin aylık geliri ile sosyal sermaye düzeyi arasındaki ilişkiye bakıldığında düşük ve orta gelir seviyesindeki ailelerin çocuklarının sosyal sermaye düzeyinin yüksek gelirli ailelerin çocuklarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Ardahan (2014), Antalya’da yaşayan bireylerin sosyal sermayelerinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla 410 bireyden anket tekniği ile veri toplamıştır. Yapılan analiz sonucunda erkek katılımcıların kadın katılımcılardan, evli olanların bekâr olanlardan, üniversite eğitimi almış olanların, yüksek gelirli bireylerin ve yaşı 30’un üzerinde olan kişilerin sosyal sermaye düzeyleri diğerlerine oranla yüksek olduğu belirlenmiştir.

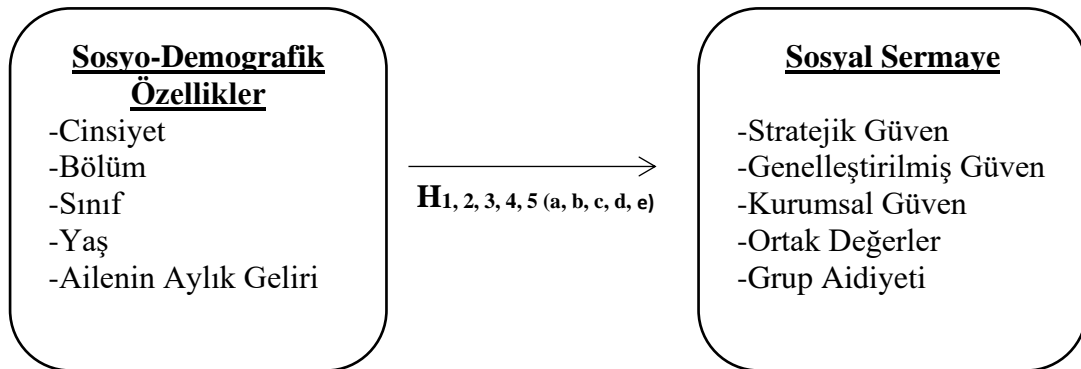
Seki ve Aydın (2018), tarafından üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye seviyelerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada İİBF’nde öğrenim gören 291 öğrenciden veri toplanmıştır. Çalışmada sosyal sermaye ölçeği güven bileşeni, ağ/bağlantı bileşeni, karşılıklı yardımlaşma ve iş birliği bileşeni, bölgesel aidiyet ve tolerans bileşeni olarak dört boyutta ele alınmıştır. Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin tolerans seviyelerinin ve bölgesel bağlılıklarının yeterli düzeyde oldukları, fakat özellikle güven ve ağ-bağlantıları bakımından sosyal sermaye yapısının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Chen ve Starobin (2019), tarafından yapılan bu nicel çalışmada, kolej öğrencileri arasında aile sosyal sermayesini ve kolej sosyal sermayesini ölçmek için istatistiksel bir model oluşturmak amaçlanmıştır. Üniversite sosyal sermayesi; danışmanlarla etkileşim, öğretim üyeleriyle etkileşim ve transfer sermayesi olmak üzere 3 boyutta ölçülmüştür. Aile sosyal sermayesi ise lisedeki veli-çocuk etkileşimini tanımlayan altı anket maddesi ile ölçülmüştür. Yapılan analiz sonucunda, üniversite sosyal sermayesinin, aile sosyal sermayesine kıyasla etkileşime doğrudan etkisi olduğu tespit edilmiştir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Teorik Modeli ve Hipotezler

Bu çalışmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye düzeyinin sosyo-demografik özelliklere göre bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Çalışmada kullanılan “*Sosyal Sermaye Ölçeği*” beş alt boyuttan oluşmaktadır. Şekil 1’de araştırmanın modeli yer almaktadır.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Araştırma modeline göre öğrencilerin cinsiyeti, bölümü, sınıfı, yaşı ve ailelerinin aylık gelirleri bağımsız değişkenlerdir. Sosyal sermayenin alt boyutları ise modelin bağımlı değişkenleri olarak ele alınmıştır. Araştırmanın hipotezleri aşağıda yer almaktadır.

H_{1(a)(b)(c)(d)(e)}: Sosyal sermayenin tüm alt boyutları öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2(a)(b)(c)(d)(e)}: Sosyal sermayenin tüm alt boyutları öğrencilerin okudukları bölümlere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{3(a)(b)(c)(d)(e)}: Sosyal sermayenin tüm alt boyutları öğrencilerin sınıflarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{4(a)(b)(c)(d)(e)}: Sosyal sermayenin tüm alt boyutları öğrencilerin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{5(a)(b)(c)(d)(e)}: Sosyal sermayenin tüm alt boyutları öğrencilerin ailesinin aylık gelirine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

3.2. Veri Toplama Süreci ve Örneklem

Bu çalışmada veri toplamak için anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde 5 adet soruya yer verilerek katılımcıların sosyo-demografik özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. İkinci bölümde ise katılımcıların sosyal sermaye düzeylerini belirlemek amacıyla Uçar (2016) tarafından geliştirilen “*Sosyal Sermaye Ölçeği*” kullanılmıştır. Sosyal Sermaye Ölçeği “stratejik güven, genelleştirilmiş güven, kurumsal güven, ortak değerler ve grup aidiyeti” olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Çalışmada kullanılan ölçekte stratejik güven ile ilgili 9 adet soru, genelleştirilmiş güven ile ilgili 11 adet soru, kurumsal güven ile ilgili 16 adet soru, ortak değerler ile ilgili 8 adet soru ve grup aidiyeti ile ilgili 6 adet soru olmak üzere toplam 50 adet soru yer almaktadır.

Araştırmada kullanılan ölçüm aracı istatistiksel analizi için stratejik güven, genelleştirilmiş güven ve ortak değerler alt boyutları için “*bana hiç uygun değil*” ile “*bana tamamen uygun*” ve kurumsal güven ile grup aidiyeti için “*hiç katılmıyorum*” ile “*tamamen katılıyorum*” şeklinde 1 ile 5 arasında değişen 5’li Likert Sistemi bir ölçekle ölçülmüştür. Çalışmada Gaziantep Üniversitesi İİBF’de öğrenim gören 296 öğrenciden veri toplanmıştır.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

4.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ilgili frekans ve yüzde değerleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Cinsiyet	N	%	Bölüm	N	%
Erkek	126	42,6	İşletme	159	53,7
Kadın	170	57,4	İktisat	66	22,3
TOPLAM	296	100	UTİL	71	24,0
			TOPLAM	296	100
Yaş	N	%	Sınıf	N	%
18-20 yaş	149	50,3	1.Sınıf	151	51,0
21-23 yaş	126	42,6	2.Sınıf	59	19,9
24 yaş ve üzeri	21	7,1	3.Sınıf	23	7,8
TOPLAM	296	100	4.Sınıf	63	21,3
			TOPLAM	296	100
Ailenin Aylık Geliri	N	%			
1.500 TL'den az	53	17,9			
1.501-3.000 TL arası	133	44,9			
3.001 TL ve üzeri	110	37,2			
TOPLAM	296	100			

Tablo 1'den görüldüğü katılımcıların %42,6'sı erkek ve %57,4'ü kadın ve ankete cevap verenlerin %50,3'ünün 18-20 yaş arasında, %42,6'sının 21-23 yaş arasında ve %7,1'inin 24 yaş ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %53,7'si İşletme Bölümü, %22,3'ü İktisat Bölümü ve %24'ü UTİL Bölümü öğrencisidir. Öğrenciler sınıflara göre dağılımı incelendiğinde %51'i 1.Sınıf, %19,9'u 2.Sınıf, %7,8'i 3.Sınıf ve %21,3'ü 4.sınıf öğrencisidir. Ailenin aylık geliri üzerinden inceleme yapıldığında araştırmaya katılanlardan %17,9'unun ailesinin aylık geliri 1.500 TL'den az, %44,9'unun 1.501-3.000 TL arasında ve %37,2'sininin ailelerinin aylık gelirinin 3.001 TL ve üzerinde olduğu görülmektedir.

4.2. Araştırma Ölçeklerinin Geçerlilik ve Güvenilirliği

Sosyal sermaye ölçeğinin alt boyutlarının ölçümü için faydalanılan ölçeğine ilişkin tanımlayıcı istatistikler, güvenilirlik ve geçerlilik değerleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Sosyal Sermaye Ölçeğine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikleri, Güvenilirlik ve Geçerlilik Değerleri

Sosyal Sermaye Ölçeği									
Boyutlar	Sorular	Faktör Yüklü	Öz Değer	Açıklanan Varyans%	Cronbach Alpha	Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Stratejik Güven	SG_1	,680	5,926	16,921	,806	3,5476	,82287	-,837	1,125
	SG_2	,754							
	SG_3	,622							
	SG_4	,663							
	SG_5	,678							
	SG_7	,619							
Genelleştirilmiş Güven	GG_5	,660	2,624	14,794	,649	3,4989	,86445	-,411	,124
	GG_8	,832							
	GG_11	,534							
Kurumsal Güven	KG_2	,797	1,568	12,212	,772	3,0135	1,00414	-,187	-,508
	KG_4	,632							
	KG_5	,827							
	KG_6	,754							
Ortak Değerler	OD_4	,755	1,438	9,638	,697	3,4155	,91091	-,377	-,069
	OD_5	,797							
	OD_6	,682							
Grup Aidiyeti	GA_1	,688	1,288	7,598	,855	3,6500	,87570	-,631	,319
	GA_2	,732							
	GA_3	,809							
	GA_4	,612							
	GA_5	,681							
Ölçeğin Genel Olarak Cronbach Alpha Değeri									,850
Açıklanan Toplam Varyans %									61,163
KMO									,839
Barlett Testi									
Ki-Kare (df=210)									2361,832
sig									,000

SG= Stratejik Güven, GG= Genelleştirilmiş Güven, KG= Kurumsal Güven, OD= Ortak Değerler, GA= Grup Aidiyeti

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeyleri/boyutlarını ölçmek için 50 değişkenli bir ölçekten faydalanılmış olmasına rağmen yapılan faktör analizi sonucunda 21 adet soru ilgili faktöre yüklenmiş ve diğer sorular ölçekten çıkarılmıştır. Yapılan faktör analizi sonucuna göre 21 değişkenden oluşan sosyal sermaye ölçeğinin beş faktör altında toplandığı görülmüştür. Tablo 2'de yer alan sonuçlara göre sosyal sermaye ölçeğine ilişkin örneklem yeterlilik katsayısı 0,850 Kaiser-Meyer-Olkin ve 2361,832 ki-kare değerine karşılık gelen Barlett's testi sonucunun sig. $p < 0,01$ olduğu belirlenmiştir. Sosyal sermaye ölçeğinin genel güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0,850 olarak tespit edilmiştir. Analiz sonucunda sosyal sermaye düzeyinin alt boyutlarının beş faktörün açıkladığı toplam varyans değerinin %61,163 olduğu belirlenmiştir.

4.3. T Testleri

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için ilk olarak Levene analizi yapılmıştır. Yapılan Levene analizi sonucunda stratejik güven ($p=,993$), geliştirilmiş güven ($p=,107$), kurumsal güven ($p=,315$), ortak değerler ($p=,920$) ve grup aidiyeti ($p=,612$) için cinsiyet grup varyanslarının ($p>0,05$) homojen olduğu belirlenmiştir. Tablo 3'te analiz sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. T Testi Sonuçları

			N	Ort.	Stan.Sap	t	sd	p
Stratejik Güven	Cinsiyet	Erkek	126	3,6336	,81487	1,551	294	,122
		Kadın	170	3,4839	,82536			
Genelleştirilmiş Güven	Cinsiyet	Erkek	126	3,5979	,92214	1,702	294	,090
		Kadın	170	3,4255	,81408			
Kurumsal Güven	Cinsiyet	Erkek	126	3,1587	,97242	2,155	294	,032*
		Kadın	170	2,9059	1,01649			
Ortak Değerler	Cinsiyet	Erkek	126	3,4153	,92826	-,003	294	,997
		Kadın	170	3,4157	,90059			
Grup Aidiyeti	Cinsiyet	Erkek	126	3,7540	,84897	1,765	294	,079
		Kadın	170	3,5729	,88964			

*% 0,5 seviyesinde anlamlı

Tablo 3'teki t testi sonuçlarına göre stratejik güven ($t=1,551$; $p=,122$), geliştirilmiş güven ($t=1,702$; $p=,090$), ortak değerler ($t=-,003$; $p=,997$) ve grup aidiyeti ($t=1,765$; $p=,079$) boyutları öğrencilerin cinsiyetine göre bir farklılık göstermemektedir. Ancak kurumsal güven ($t=2,155$; $p=,032$) öğrencilerin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre erkek öğrenciler ($\bar{x}=3,1587$), kadın öğrencilere göre ($\bar{x}=2,9059$) daha fazla kurumsal güven eğilimi göstermektedir. Sonuç olarak H_{1c} hipotezi kabul edilmiş, ancak H_{1a} , H_{1b} , H_{1d} ve H_{1e} hipotezleri reddedilmiştir.

4.4. Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin bölüm ve sınıf değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla Tek Yönlü Varyans (ANOVA) yapılmıştır. ANOVA analizinden önce Levene testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucunda bölüm değişkeni için stratejik güven ($p=,044$), geliştirilmiş güven ($p=,031$) ve grup aidiyeti ($p=,006$) grup varyanslarının ($p<0,05$) olduğundan homojen olmadığı, ancak kurumsal güven ($p=,398$) ve ortak değerler ($p=,179$) grup varyanslarının homojen ($p>0,05$) olduğu görülmüştür. Yapılan ikinci Levene testi sonucunda sınıf değişkeni için stratejik güven ($p=,022$) ve grup aidiyeti ($p=,008$) grup varyanslarının ($p<0,05$) olduğundan homojen olmadığı, ancak geliştirilmiş güven ($p=,073$), kurumsal güven ($p=,209$) ve ortak değerler ($p=,313$) grup varyanslarının homojen ($p>0,05$) olduğu görülmüştür. Tablo 4'te analiz sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4. ANOVA: Bölüm ve Sınıf ile Sosyal Sermaye Düzeyi İlişkisi

	Gruplar	N	Ortalama	F İstatistikleri			P
				ANOVA	Welch	Brown – Forsythe	
Stratejik Güven	Bölüm	İşletme	159	3,4901	,848	,933	,430/,395
		İktisat	66	3,5985			
		UTİL	71	3,6291			
		Toplam	296	3,5476			
	Sınıf	1.Sınıf	151	3,5448	1,290	1,328	,283/,266
		2.Sınıf	59	3,4040			
Genelleştirilmiş Güven	Bölüm	3.Sınıf	23	3,7174	,759	,667	,470/,514
		4.Sınıf	63	3,6270			
		Toplam	296	3,5476			
		İşletme	159	3,4990			
	Sınıf	İktisat	66	3,5808	,744		,527
		UTİL	71	3,4225			
	Sınıf	Toplam	296	3,4989			
		1.Sınıf	151	3,4658			
	Sınıf	2.Sınıf	59	3,4294			

	Sınıf						
Kurumsal Güven	Sınıf	3.Sınıf	23	3,6957			
		4.Sınıf	63	3,5714			
		Toplam	296	3,4989			
	Bölüm	İşletme	159	3,1588	4,001		,019**
		İktisat	66	2,9167			
		UTİL	71	2,7782			
		Toplam	296	3,0135			
	Sınıf	1.Sınıf	151	2,9354	3,254		,022**
		2.Sınıf	59	3,2712			
		3.Sınıf	23	3,3587			
4.Sınıf		63	2,8333				
Toplam		296	3,0135				
Ortak Değer	Bölüm	İşletme	159	3,4612	1,234		,293
		İktisat	66	3,4646			
		UTİL	71	3,2676			
		Toplam	296	3,4155			
	Sınıf	1.Sınıf	151	3,3223	1,987		,116
		2.Sınıf	59	3,4520			
		3.Sınıf	23	3,7971			
		4.Sınıf	63	3,4656			
		Toplam	296	3,4155			
	Grup Aidiyeti	Bölüm	İşletme	159	3,5811	1,859	1,734
İktisat			66	3,8061			
UTİL			71	3,6592			
Toplam			296	3,6500			
Sınıf		1.Sınıf	151	3,5563	3,583	2,669	,017/,049**
		2.Sınıf	59	3,6169			
		3.Sınıf	23	3,9826			
		4.Sınıf	63	3,7841			
		Toplam	296	3,6500			

Tablo 4'te görüldüğü üzere kurumsal güven ile öğrencilerin bölümü (ANOVA, $p=,019$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılıkların hangi alt grupların arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Tukey testi yapılmıştır.

Tablo 5. Tukey Testi

	Bölüm (1)	Bölüm (2)	Ortalama Fark	Std. Hata	p
Kurumsal Güven	UTİL	İşletme	-,38064	,14189	,021*

*% 0, 5 seviyesinde anlamlı

Tablo 5'te sosyal sermayenin alt boyutunu oluşturan kurumsal güvenin bölüm ortalamaları için ANOVA analizi sonrasında yapılan Tukey testi sonucu yer almaktadır. Tukey testi sonucuna göre UTİL bölümü öğrencileri ile İşletme bölümü öğrencileri ($p=,021$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Buna göre İşletme bölümü öğrencilerinin ($\bar{x}= 3,1588$) UTİL bölümü ($\bar{x}=2,7782$) öğrencilerine oranla kurumsal güven ortalamalarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Sonuç olarak H_{2c} hipotezi kabul edilmiş, ancak H_{2a} , H_{2b} , H_{2a} ve H_{2e} hipotezleri reddedilmiştir.

Tablo 6'da görüldüğü üzere kurumsal güven ile öğrencilerin sınıfı (ANOVA, $p=, 019$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılıkların hangi alt grupların arasında olduğunu görmek için Tukey testi yapılmıştır. Tablo 6'da analiz sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6. Tukey Testi

	Sınıf (1)	Sınıf (2)	Ortalama Fark	Std. Hata	p
Kurumsal Güven	1.Sınıf	2.Sınıf	-,33576	,15243	,028*
	4. Sınıf	2.Sınıf	-,43785	,17987	,016*
	4. Sınıf	3.Sınıf	-,52536	,24187	,031*

*% 0, 5 seviyesinde anlamlı

Tablo 6'da sosyal sermayenin alt boyutunu oluşturan kurumsal güvenin sınıf ortalamaları için ANOVA analizi sonrasında yapılan Tukey testi sonuçları yer almaktadır. Tukey testi sonucuna göre 1.sınıf ile 2.sınıf öğrencileri arasında ($p=,028$), 4.sınıf ile 2.sınıf öğrencileri arasında ($p=,016$) ve 4.sınıf öğrencileri ile 3.sınıf öğrencileri arasında ($p=,031$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Buna göre 3.sınıf öğrencilerinin ($\bar{x}=3,3587$) 2.sınıf ($\bar{x}=,2712$) ve 4.sınıf ($\bar{x}=2,8333$) öğrencilerine oranla kurumsal güven ortalamalarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 7’de görüldüğü üzere grup aidiyeti ile öğrencilerin sınıfı (Welch, $p=,017$ ve Brown-Forsythe $p=,049$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılıkların hangi alt grupların arasında olduğunu görmek için Tamhane’s T2 Testi yapılmıştır.

Tablo 7. Tamhane’s T2 Testi

	Sınıf (1)	Sınıf (2)	Ortalama Fark	Std. Hata	p
Grup Aidiyeti	1.Sınıf	3.Sınıf	-,42632	,13742	,020

*% 0, 5 seviyesinde anlamlı

Tablo 7’de sosyal sermayenin alt boyutunu oluşturan grup aidiyetinin sınıf ortalamaları için Welch ve Brown –Forsythe analizi sonrasında yapılan Tamhane’s T2 Testi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucuna göre 1.sınıf öğrencileri ile 3.sınıf öğrencileri arasında ($p=,020$) anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Buna göre 3.sınıf öğrencilerinin ($\bar{x}=3,9826$) 1.sınıf öğrencilerine ($\bar{x}=3,5563$) oranla grup aidiyeti ortalamalarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Sonuç olarak H_{3c} ve H_{3e} hipotezleri kabul edilmiş, ancak H_{3a} , H_{3b} ve H_{3d} ve hipotezleri reddedilmiştir

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin yaş ve ailenin aylık gelirine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğin tespit etmek için Tek Yönlü Varyans (ANOVA) yapılmıştır. Bu analizden önce Levene testi ile yapılarak grup varyanslarının homojenliği test edilmiştir. Yapılan Levene testi sonucunda yaş değişkeni için stratejik güven ($p=,013$), grup varyansının ($p<0,05$) olduğundan homojen olmadığı, ancak genelleştirilmiş güven($p=,473$), kurumsal güven ($p=,310$), ve ortak değerler ($p=,852$) ve grup aidiyeti ($p=,632$) grup varyanslarının homojen ($p>0,05$) olduğu görülmüştür. Yapılan ikinci Levene testi sonucunda aylık gelir değişkeni için stratejik güven ($p=,036$) ve genelleştirilmiş güven ($p=,037$) grup varyanslarının ($p<0,05$) olduğundan homojen olmadığı, ancak kurumsal güven ($p=,349$) ve ortak değerler ($p=,092$) ve grup aidiyeti ($p=,239$) grup varyanslarının homojen ($p>0,05$) görülmüştür. Tablo 8’de analiz sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8. ANOVA: Yaş ve Ailenin Aylık Geliri ile Sosyal Sermaye Düzeyi İlişkisi

	Gruplar	N	F İstatistikleri						
			Ortalama	ANOVA	Welch	Brown – Forsythe			
Stratejik Güven	Yaş	18-20	149	3,5130		,273	,356	,762/,701	
		21-23	126	3,5820					
		24 ve üzeri	21	3,5873					
		Toplam	296	3,5476					
	Aylık Gelir	1.500 TL’den az	53	3,4547		1,223	1,102	,298/,334	
		1.501-3.000 TL	133	3,6278					
		3.001TL ve üzeri	110	3,4955					
		Toplam	296	3,5476					
	Genelleştirilmiş Güven	Yaş	18-20	149	3,4787	,196			,822
			21-23	126	3,5053				
24 ve üzeri			21	3,6032					
Toplam			296	3,4989					
Aylık Gelir		1.500 TL’den az	53	3,6415		1,150	,962	,319/,384	
		1.501-3.000 TL	133	3,4586					
		3.001TL ve üzeri	110	3,4788					
		Toplam	296	3,4989					
Kurumsal Güven		Yaş	18-20	149	3,0755	,629			,534
			21-23	126	2,9623				
	24 ve üzeri		21	2,8810					
	Toplam		296	3,0135					
	Aylık Gelir	1.500 TL’den az	53	2,9057	,454			,636	
		1.501-3.000 TL	133	3,0132					
		3.001TL ve üzeri	110	3,0659					
		Toplam	296	3,0135					
	Ortak Değer	Yaş	18-20	149	3,3960	,281			,755
			21-23	126	3,4153				
24 ve üzeri			21	3,5556					

	Toplam	296	3,4155		
Aylık Gelir	1.500 TL'den az	53	3,6415	2,027	,134
	1.501-3.000 TL	133	3,3784		
	3.001TL ve üzeri	110	3,3515		
	Toplam	296	3,4155		
Yaş	18-20	149	3,6121	,282	,754
	21-23	126	3,6905		
	24 ve üzeri	21	3,6762		
	Toplam	296	3,6500		
Aylık Gelir	1.500 TL'den az	53	3,5245	,827	,438
	1.501-3.000 TL	133	3,7068		
	3.001TL ve üzeri	110	3,6418		
	Toplam	296	3,6500		

Tablo 8'de görüldüğü üzere stratejik güven yaş (Welch=,762; Brown -Forsythe p=,701) ve ailenin aylık gelirine göre (Welch=,298; Brown -Forsythe p=,334); genelleştirilmiş güven yaş (ANOVA, p=, 196) ve ailenin aylık gelirine göre (Welch=,319; Brown -Forsythe p=,384); kurumsal güven yaş (ANOVA, p=,534) ve ailenin aylık gelirine göre (ANOVA, p=,636); ortak değerler yaş (ANOVA, p=,755) ve ailenin aylık gelirine göre (ANOVA, p=,134); grup aidiyeti yaş (ANOVA, p=,754) ve ailenin aylık gelirine göre (ANOVA, p=,438) anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak **H_{4a}** , **H_{4b}** , **H_{4c}** , **H_{4d}** ve **H_{4e}** ve hipotezleri ile **H_{5a}** , **H_{5b}** , **H_{5c}** , **H_{5d}** ve **H_{5e}** ve hipotezleri reddedilmiştir.

5. SONUÇ

Son yıllarda yapılan araştırmalara göre sosyal sermaye kavramı, sosyal bilim, siyaset bilimi, ekonomi, yönetim gibi birçok farklı alanda dikkatleri üzerine çeken bir kavram olarak yer almaya başlamıştır (Tonkaboni vd., 2013: 41). Sosyal sermaye maddi olmayan bir sermaye türü olarak güvene dayalı insan ilişkilerinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bireyler birbirleri ile iyi ilişkiler kurarak ve bu ilişkilerini devam ettirerek tek başlarına yapamayacakları işleri birlikte çalışarak yapmaktadırlar. İnsanlar bu şekilde birlikte çalışarak hedeflerine ulaştıkları için bireyler arasında fırsatlar, iş imkanları ve yeni birtakım ilişkiler ortaya çıkmakta ve bu durum iletişim ağları oluşturarak sosyal sermayenin oluşumuna neden olmaktadır (Uçar, 2016: 2).

Bu çalışmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye düzeyinin alt boyutlarının sosyo-demografik özelliklere (cinsiyet, bölüm, sınıf, yaş ve ailenin aylık geliri) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Bu amaçla Gaziantep Üniversitesi, İİBF lisans öğrencilerinden anket tekniği ile veri toplanmıştır.

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla t testi yapılmıştır. Yapılan t testi sonuçlarına göre stratejik güven, genelleştirilmiş güven, ortak değerler ve grup aidiyetinin öğrencilerin cinsiyetine göre bir farklılık göstermediği; ancak kurumsal güvenin öğrencilerin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla kurumsal güven eğilimi gösterdiği tespit edilmiştir. Ardahan (2014), Toprak ve Bozgeyikli (2011) ve Pham, (2013) tarafından yapılan çalışmalarda, erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha fazla sosyal sermayeye sahip olduğu görülmüştür. Gerşil ve Aracı (2011), tarafından yapılan çalışmada ise kadın ve erkek çalışanların genel güven düzeyinin birbirine çok yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla Tek Yönlü Varyans (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda; kurumsal güven ile öğrencilerin bölümü arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yapılan Tukey testi sonucunda İşletme bölümü öğrencilerinin UTİL bölümü öğrencilerine oranla kurumsal güven ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla Tek Yönlü Varyans (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan ANOVA analizi sonucunda 3.sınıf öğrencilerinin, 2.sınıf ve 4.sınıf öğrencilerine oranla kurumsal güven ortalamalarının daha yüksek olduğu ve 3.sınıf öğrencilerinin 1.sınıf öğrencilerine oranla grup aidiyeti ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Toprak ve Bozgeyikli (2011), tarafından yapılan çalışmada 1. sınıftaki öğrencilerin sosyal sermayenin yapı alt boyutundaki zorlanma algılarının 4. sınıftaki öğrencilerin zorlanma algılarından anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans (ANOVA) analizi sonucunda anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Ardahan (2014), tarafından yapılan çalışmada yaşı 30'un üzerinde olanların sosyal sermaye düzeyleri daha yüksek olduğu görülmüştür. Öz (2014), tarafından yapılan çalışmada sonucunda, öğrencilerin yaşları ile sosyal etkileşim ve iletişim düzeyleri arasında hiçbir ilişkinin olmadığı ancak, öğrencilerin yaşları arttıkça güven düzeyleri, öz yeterlilikleri, kendilerini kontrol edebilme düzeylerinin arttığı, çevresindeki farklılaşmalara ve farklılıklara daha hoşgörülü oldukları ve sosyal sermaye düzeylerinin de arttığı görülmüştür. Son olarak Uçar (2010), tarafından yapılan çalışmada ortak değerler ve grup aidiyeti ile yaş arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin ailenin aylık gelirine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans (ANOVA) analizi sonucunda anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Ardahan (2014), tarafından yapılan çalışmada geliri yüksek olan bireylerin sosyal sermaye düzeyleri daha yüksek olduğu tespit edilmişken; Öz (2014) tarafından yapılan çalışmada ise düşük ve orta gelir seviyesindeki ailelerin çocuklarının sosyal sermaye düzeyinin yüksek gelirli ailelerin çocuklarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Ağçasulu, E. (2017). Sosyal Sermaye Kavramı ve Temel Bakış Açılarının Karşılaştırılması, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, Yıl: 2017, Cilt: 8, Sayı: 17, ss.114-129.
- Altunoğlu, A.E., Altay-Işık, D. ve Erbilgin, R. (2017). Sosyal Sermaye ve İlişkisel Pazarlamanın Satış Performansına Etkisi: Yat İşletmeciliğine Yönelik Nitel Bir Araştırma, *Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi Dergisi*, Cilt:9 Sayı:2: 186-211.
- Ardahan, F. (2014). Bireylerin Sosyal Sermaye Profili: Antalya Örneği, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 8: 38-56.
- Chen, Y. and Starobin, S. (2019). Formation of Social Capital for Community College Students: A Second-Order Confirmatory Factor Analysis, *Running head: Formation Of Social Capital*:1-46.
- Dayanç-Kıyat,B. (2018). Sosyal Sermayenin Kurum Kimliğindeki Önemi Üzerine Bir İnceleme, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*: 131-146.
- Gerşil, G., S. ve Aracı, M. (2011). Sosyal Sermayenin Güven Unsurunun İşgörenlerin Performansı Üzerine Etkileri, *Çalışma ve Toplum*: 39-74.
- Gökçe, O. Ve Ekşi-Uğuz, H. (2009). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyal Sermaye Profilleri Üzerine Bir Çalışma, *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 323-351.
- Karadeniz, Ş. ve Yılmaz,B. (2015). Sosyal Sermaye Bağlamında Kütüphane Kurumu, The Library in the Context of the Social Capital, *Bilgi Dünyası*, 2015, 16 (2) 180-203.
- Karagül, M. ve Masca, M. (2005). Sosyal Sermaye Üzerine Bir İnceleme, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Bahar 2005, 1:37-52.

- Karakurt,E. (2008). Sürdürülebilir Bir Kentsel Yaşam Açısından Sosyal Sermayenin Önemi, İş,Güç” *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, Cilt:10 Sayı:2 , Nisan 2008, ISSN: 1303-2860: 76-100.
- Kiptot, E. and Franzel,S. (2014). Voluntarism as an investment in human, social and financial capital: evidence from a farmer-to-farmer extension program in Kenya, *Agric Hum Values*, 31:231–243.
- Kitapçı, İ (2017). Bir Sosyal Sermaye Bileşeni Olarak Güven Kavramı ve Vergi Etiğine Etkisi, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar* , Cilt: 54 Sayı: 626: 43-58.
- Martin, N.D. (2009). Social Capital, Academic Achievement, and Postgraduation Plans at an Elite, Private University, *Sociological Perspectives*, Vol. 52, Issue 2, pp. 185–210, ISSN 0731-1214, electronic ISSN 1533-8673.
- Ongan,N.T. (2013). Sosyal Uyum-Sosyal Sermaye Eksenli Kalkınma Yaklaşımının Sınıfsal Sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme, *Çalışma ve Toplum*: 211-228.
- Onyx, J. and Bullen,P. (2000). Measuring Social Capital in Five Communities, *The Journal of Applied Behavioral Science*: 23-42.
- Öz, İ (2014). *Sosyal Sermaye Düzeyini Belirleyen Faktörler: Dumlupınar Üniversitesi Örneği*, *Dumlupınar Üniversitesi*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Özdemir, A. A. (2008). Sosyal Ağ Özellikleri Bakış Açısıyla Sosyal Sermaye Ve Bilgi Yaratma İlişkisi: Akademisyenler Üzerinde Yapılan Bir Alan Araştırması, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt/Vol.:8- Sayı/No: 2 : 81-102.
- Özdikmenli-Demir, G. (2010). Üniversite Öğrencilerinde Kimlik Gelişimi: Kimlik Statülerinin Sosyal Sermaye ve Kimlik Sermayesi ile Olan İlişkisi, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık 2010, Cilt: 34, Sayı: 2: 1-10.
- Pham, Y.K. (2013). *The Relationship Between Social Capital And School-Related Outcomes For Youth With Disabilities*, Presented to the Department of Special Education and Clinical Sciences and the Graduate School of the University of Oregon in partial fulfillment of the requirements for the degree of, Doctor of Philosophy.
- Seki, İ. ve Aydın, R. (2018). Yaratıcı Ekonomi Yaklaşımı Çerçevesinde Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Sermaye Seviyesinin Belirlenmesine Yönelik Bir Analiz, *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, Cilt: 11 No: 1 Yıl: 2019 ISSN:1309-8020 (Online). 51-63.
- Uçar, E. (2010). *Üniversite Öğrencileri ve Üniversiteden Mezun Olan Bireylerin Sosyal Sermaye Düzeylerinin Benlik Biçimleri ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Uçar, E. (2016). Sosyal Sermaye Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *IHEAD*, e-ISSN 2528-9632, 1(1), 01-23.
- Tonkaboni, F., Yousefy, A. and Keshtiaray, N. (2013). Description and Recognition the Concept of Social Capital in Higher Education System, *International Education Studies*; Vol. 6, No. 9: 40-50.
- Toprak, E. ve Bozgeyikli, H. (2011). Öğretmen Adaylarının Sosyal Sermaye Düzeylerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi (Erciyes Üniversitesi Örneği), *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı: 31 Yıl:2011/2: 125-147.